

Dabas aizsardzības
pārvalde

Kompensāciju maksājumi par saimnieciskās darbības ierobežojumiem un pieteikšanās uz tiem Dabas aizsardzības pārvaldē

Iveta Timze

Stratēģiskās vadības un koordinācijas departamenta direktore

22.04.2015., Rīga

Dabas aizsardzības
pārvalde

Tiesiskais regulējums un kompensāciju veidi

Likums "Par kompensāciju par saimnieciskās darbības
ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās"

(stājās spēkā 01.06.2013.) (Kompensāciju likums)

- Ikgadējie atbalsta maksājumi
- Zemes atpirkšana

Kompensāciju no valsts budžeta nepiešķir tiešās un
pastarpinātās pārvaldes institūcijām un valsts vai
pašvaldību kapitālsabiedrībām

Dabas aizsardzības
pārvalde

Tiesiskais regulējums kompensācijai - ikgadējiem atbalsta maksājumiem

Ministru kabineta 17.09.2013. noteikumi Nr.891
“Noteikumi par saimnieciskās darbības
ierobežojumiem, par kuriem pienākas
kompensācija, tās izmaksas nosacījumiem,
kārtību un apmēru” (Kompensāciju noteikumi)

Ikgadējo atbalsta maksājumu maksā:

- par mežsaimnieciskās un
lauksaimnieciskās darbības
ierobežojumiem;
- ja īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā
ārpus Natura 2000 teritorijas.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējā atbalsta maksājuma piešķiršanas nosacījumi (1)

- Īpašuma tiesības uz zemi ir nostiprinātas zemesgrāmatā
- Zemes robežas starp vairāku zemes īpašnieku īpašumiem ir ierīkotas atbilstoši normatīvajiem aktiem
- Vairāku īpašnieku gadījumā kompensāciju prasa visi īpašuma kopīpašnieki kopīgi
- Meža zemes platībai ir spēkā esoša meža inventarizācijas lieta
- Par zemi ir samaksāts nekustamā īpašuma nodoklis (par iepriekšējo gadu un kārtējā gada ceturksni)
- Zemes īpašnieks ir samaksājis uzliktos naudas sodus par pārkāpumiem vides jomā un atlīdzinājis videi vai mežam nodarītos zaudējumus, ja tādi nodarīti

Dabas aizsardzības
pārvalde

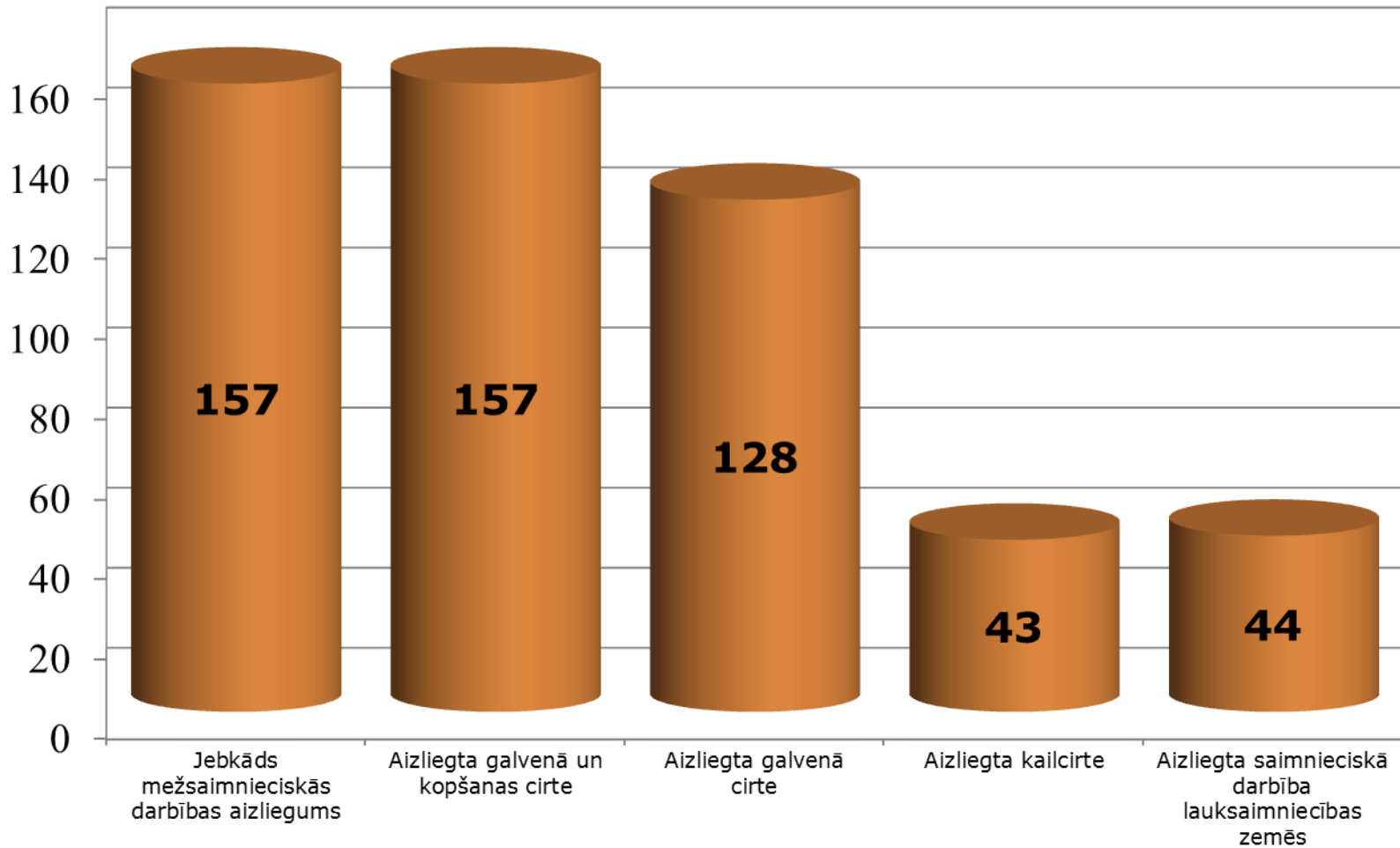
Ikgadējā atbalsta maksājuma piešķiršanas nosacījumi (2)

- Gadā piešķir tikai vienu ikgadējo atbalsta maksājumu – no ES fondu līdzekļiem vai no valsts budžeta
- Ikgadējo atbalsta maksājumu nemaksā, ja zemes īpašnieks par attiecīgo mežaudzi ir saņēmis vienreizējo atlīdzību
- Mežaudze ir sasniegusi vismaz 20 gadu vecumu
- Aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu kopējai teritorijai vienas zemes vienības robežās jābūt lielākai par 0,1 ha
- Ikgadējo atbalsta maksājumu nepiešķir par aizsargājamo koku un akmeņu teritorijām, kā arī tajās ĪADT, kas ir mazākas par 1 ha

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējā atbalsta maksājuma apmērs EUR/ha atkarībā no saimnieciskās darbības aizlieguma veida

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iesniegums ikgadējā atbalsta maksājuma saņemšanai

- Iesniegumu iesniedz Dabas aizsardzības pārvaldei klātienē, nosūtot pa pastu vai elektroniski ar elektronisko parakstu
- Iesnieguma iesniegšanas termiņš ir **15.maijs**
- Iesniegums jāiesniedz **katru gadu no jauna**
- Iesniegumam nav jāpievieno citi dokumenti, izņemot pilnvaru

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iesnieguma veidlapa ikgadējā atbalsta maksājuma saņemšanai un tās saturs

- Iesnieguma veidlapa atrodama Kompensāciju noteikumu pielikumā vai www.daba.gov.lv >> Par mums >> Iesniegumu veidlapas >> 4.Kompensācijas
- Pie zemes īpašuma nosaukuma vēlams norādīt arī visa īpašuma kadastra numuru
- Jānorāda tā zemes platība, kura atrodas ĪADT vai mikroliegumā, nevis visa īpašuma platība
- Iesniegumam jābūt parakstītam (neder pa e-pastu saņemts iesniegums, izņemot, ja tas ir ar elektronisko parakstu)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējo atbalsta maksājumu izmaksa (1)

Piešķirti līdzekļi kompensācijām - **658 604,67 EUR**
katru gadu

- Saņemto iesniegumu skaits 2013.gadā – 160
- Pieņemti 133 lēmumi:
  - 78 lēmumi par atteikumu piešķirt kompensāciju 55 lēmumi par kompensācijas piešķiršanu
- Izmaksāto ikgadējo kompensāciju apmērs **par 2013.gadu – 26 929,22 EUR**
(no tiem 8572,42 EUR izmaksāti 2014.gadā)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējo atbalsta maksājumu izmaksa (2)

- Saņemto iesniegumu skaits 2014.gadā – 124
9 iesniegumi iesniegti par Natura 2000 teritorijām,
par kurām kompensāciju izmaksā Lauku atbalsta
dienests
- Pieņemti 96 lēmumi:
  - 84 lēmumi par kompensācijas piešķiršanu
  - 10 lēmumi par atteikumu piešķirt kompensāciju
  - 2 lēmumi par atteikšanos izskatīt iesniegumu
- Izmaksāto ikgadējo atbalsta maksājuma apmērs
par 2014.gadu - 60 496,12 EUR

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējo atbalsta maksājumu izmaksa (3)

Ikgadējie atbalsta maksājumi par 2014.gadu
piešķirti:

- 32 – mazo ērgļu mikroliegumi;
- 12 – melno stārķu mikroliegumi;
- 11 – īpaši aizsargājamo meža biotopu mikroliegumi;
- 5 – klinšu ērgļu mikroliegumi;
- 4 – jūras ērgļu mikroliegumi;
- 10 – dabas pieminekļi;
- 10 – citas teritorijas.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējo atbalsta maksājumu administrēšanas problemātika

- Dabas aizsardzības pārvaldei ne vienmēr ir informācija par grozījumiem, kas izdarīti mikroliegumu lēmumos, kurus pieņēmusi cita iestāde, piem., Valsts meža dienests
- Iesniegumu kompensācijas saņemšanai nav iesnieguši visi kopīpašnieki kopīgi
- Kopīpašnieku iesniegumam pievienota pilnvara, kurā nav ietverts pilnvarojums kompensācijas saņemšanai
- Par īpašumu nav samaksāts nekustamā īpašuma nodoklis
- Zemes īpašnieki, kuri saņēmuši vienreizējo atlīdzību, piesakās arī ikgadējam atbalsta maksājumam

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējo atbalsta maksājumu administrēšana 2015.gadā (1)

21.04.2015. stājās spēkā Ministru kabineta 07.04.2015. noteikumi Nr.171 "Noteikumi par valsts un ES atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020. gada plānošanas periodā",

kuri paredz, ka ne tikai par meža zemēm Natura 2000 teritorijās, bet arī **mikroliegumos** gan Natura 2000 teritorijās, gan ārpus tām ikgadējos atbalsta maksājumus izmaksās **Lauku atbalsta dienests** no ES fondu līdzekļiem.

Dabas aizsardzības pārvalde turpinās administrēt un izmaksāt ikgadējos atbalsta maksājumus 22 dabas liegumos, 5 dabas parkos, 197 aizsargājamajos ģeoloģiskajos un ģeomorfoloģiskajos dabas pieminekļos, kas nav noteikti kā Natura 2000 teritorijas.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējo atbalsta maksājumu administrēšana 2015.gadā (2)

Ministru kabineta 07.04.2015. noteikumi Nr.171 paredz savādākus nosacījumus, nekā ir noteikts Kompensāciju likumā, piem.,:

- platībai ir jābūt vismaz 1 ha lielai, ko veido vismaz 0,5 ha lieli lauki, kuru robežas sakrīt ar meža nogabalu robežām;
- saimnieciskās darbības ierobežojumam ir jābūt spēkā uz kārtējā gada 1.aprīli;
- meža inventarizācijas datiem ir jābūt iekļautiem meža valsts reģistrā līdz kārtējā gada 1.aprīlim.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ikgadējo atbalsta maksājumu administrēšana 2015.gadā (3)

Kompensāciju likuma 2.panta trešā daļa noteic, ka ikgadēju atbalsta maksājumu par saimnieciskās darbības ierobežojumiem **mikroliegumos var** izmaksāt normatīvajos aktos par lauku attīstības atbalsta piešķiršanu noteiktajā kārtībā no attiecīgo ES fondu līdzekļiem (stājas spēkā, tiklīdz ir pieejams finansējums no attiecīgo ES fondu līdzekļiem).

Ievērojot tiesiskās paļāvības principu, būtu jādod tiesības tiem zemes īpašniekiem **mikroliegumos**, kuri **nekvalificējas ES fondu nosacījumiem, turpināt saņemt no valsts.**

Dabas aizsardzības
pārvalde

Tiesiskais regulējums kompensācijai - zemes atpirkšanai

- Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likums
- Ministru kabineta 22.10.2013. noteikumi Nr.1173 "Zemes atpirkšanas iesnieguma pieņemšanas kārtība"

Zemes atpirkšanu piemēro, ja:

- īpašums atrodas dabas rezervātā vai ĪADT dabas rezervāta, stingrā režīma vai regulējamā režīma zonā;
- zeme nav apbūvēta.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Zemes atpirkšana

Zemes īpašnieks var prasīt zemes atpirkšanu, ja:

- zeme ir iekļauta Kompensāciju likumā noteiktajās ĪADT pēc zemes īpašuma tiesību iegūšanas (**atpērk no 2015.gada**);
- stājies spēkā lēmums vai tiesas nolēmums par īpašuma tiesību atjaunošanu uz zemi, kura pirms lēmuma vai tiesas nolēmuma stāšanās spēkā iekļauta Kompensāciju likumā noteiktajās ĪADT (**atpērk no 2016.gada**)

Zemes mantinieks var prasīt zemes atpirkšanu, ja:

- viņš ir saņēmis mantojuma apliecību un mantojuma atstājējam bija tiesības prasīt zemes atpirkšanu;
- zemi iekļauj Kompensāciju likumā noteiktajās ĪADT pēc mantojuma atklāšanās.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Zemes atpirkšanas nosacījumi (1)

- Zeme nav apbūvēta
- Īpašuma tiesības uz zemi ir nostiprinātas zemesgrāmatā
- Zemes robežas starp vairāku zemes īpašnieku īpašumiem ir ierīkotas atbilstoši normatīvajiem aktiem
- Vairāku īpašnieku gadījumā kompensāciju prasa visi īpašuma kopīpašnieki kopīgi
- Meža zemes platībai ir spēkā esoša meža inventarizācijas lieta
- Par zemesgabalu nav saņemta vienreizējā atlīdzība

Dabas aizsardzības
pārvalde

Zemes atpirkšanas nosacījumi (2)

- Par zemesgabalu šajā gadā nav piešķirta kompensācija no ES fondu līdzekļiem
- Par zemi ir samaksāts nekustamā īpašuma nodoklis (par iepriekšējo gadu un kārtējā gada ceturksni)
- Zemes īpašnieks ir samaksājis uzliktos naudas sodus par pārkāpumiem vides jomā un atlīdzinājis videi vai mežam nodarītos zaudējumus, ja tādi nodarīti

Uz zemes atpirkšanu neattiecas ĪADT noteiktais zemes vienību sadales aizliegums sadalīt zemes īpašumu zemes vienībās, kas mazākas par 10 ha

Dabas aizsardzības
pārvalde

Zemes atpirkšanas kārtība (1)

- Iesniedzējs iesniedz iesniegumu Dabas aizsardzības pārvaldē un pievieno tam dokumentus, kas apliecina viņa tiesības prasīt zemes atpirkšanu
- Prioritāri atpērk politiski represēto personu zemesgabalus un zemesgabalus, kurus to īpašnieki zemes reformas gaitā saņēmuši kā līdzvērtīgus saviem zemesgabaliem. Pārējie - iesniegumu iesniegšanas secībā
- Dabas aizsardzības pārvalde pieņem lēmumu, vai iesniegums ir pamatots
- Dabas aizsardzības pārvalde nosaka zemes cenu atbilstoši Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumam. Atlīdzību par atsavināmo nekustamo īpašumu nosaka, ņemot vērā sertificēta nekustamā īpašuma vērtētāja vērtējumu

Dabas aizsardzības
pārvalde

Zemes atpiršanas kārtība (2)

- Dabas aizsardzības pārvalde pieņem lēmumu par atlīdzības apmēru
- Dabas aizsardzības pārvalde saņem zemes īpašnieka piekrišanu zemes atpiršanai par noteikto atlīdzību
- Ministru kabinets pieņem rīkojumu par atļauju atpirkt zemi
- Dabas aizsardzības pārvalde ar zemes īpašnieku noslēdz līgumu par nekustamā īpašuma labprātīgu atsavināšanu par noteikto atlīdzību
- Atpirktais īpašums tiek ierakstīts zemesgrāmatā uz valsts vārda VARAM personā

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iveta Timze

Stratēģiskās vadības un koordinācijas departamenta
direktore

tālr.: 67509767

e-pasts: iveta.timze@daba.gov.lv

www.daba.gov.lv